

Міністерство освіти і науки України
Вінницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ

РОЗГЛЯНУТО ТА УХВАЛЕНО
на засіданні
педагогічної ради
Протокол № 9

«27» жовтня 2015 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Вінницького
торговельно-економічного
коледжу КНТЕУ

В.Є.Балицька

«28» жовтня 2015 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про навчально-методичний комплекс
предметів/дисциплін
Вінницького торговельно-економічного коледжу
КНТЕУ

м. Вінниця – 2015

ЗМІСТ

1. Загальні положення
2. Вимоги до підготовки НМКД.
3. Загальні вимоги до навчальної програми дисципліни/предмета.
4. Вимоги до підготовки робочої навчальної програми.

1 Загальні положення

1.1 Положення про навчально-методичні комплекси предметів/дисциплін (далі - Положення) розроблене як складова системи управління якістю і встановлює однакові вимоги до змісту й оформлення навчально-методичних комплексів дисциплін та предметів (далі - НМКД або НМКП), передбачених навчальними планами, за якими проводиться підготовка фахівців у Вінницькому торговельно-економічному коледжі КНТЕУ (далі – Коледж).

Передбачений Положенням обсяг навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни/предмета є однією з умов, що дозволяють досягти необхідної якості освітньої діяльності, ефективно організувати самостійну роботу здобувачів освіти й зберегти спадкоємність у викладанні навчальних дисциплін/предметів.

1.2. Навчально-методичний комплекс (НМК) – це сукупність нормативних та навчально-методичних матеріалів на паперовій та/або в електронній формах, необхідних і достатніх для ефективного виконання здобувачами освіти робочої програми навчальної дисципліни, передбаченої навчальним планом підготовки здобувачів освіти освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» за напрямом підготовки.

1.3. НМК повинен забезпечити всі основні етапи педагогічного процесу - повідомлення навчальної інформації і її сприйняття, закріплення й удосконалення знань, умінь і навичок, їх застосування й контролю та основних функцій освітнього процесу – освітньої, виховної та розвивальної. НМК розробляється для всіх навчальних дисциплін/предметів відповідно до навчального плану.

1.4. Порядок розробки НМК

1.4.1. НМК розробляє викладач (колектив викладачів) циклової комісії, які забезпечують викладання змісту навчальної дисципліни/предмета відповідно до навчального плану підготовки здобувачів освіти освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» за напрямом підготовки.

1.4.2. Розробники НМК (викладач, колектив викладачів) є відповідальними за його якісну підготовку.

1.4.3. Навчально-методичні матеріали, що включаються в НМК, повинні відповідати сучасному рівню розвитку науки, техніки та технології, передбачати логічно послідовний виклад змісту навчального матеріалу, використання сучасних методів і технічних засобів навчального процесу, що дозволяють студентам глибоко освоювати навчальний матеріал і набувати умінь.

1.4.4. НМКД/НМКП є інтелектуальною власністю викладача (колективу викладачів) та майновою власністю Коледжу.

1.4.5. НМКД/НМКП робляться у двох екземплярах. Оригінали НМКД та НМКП зберігаються у приймальній директора, входять до номенклатури

навчально-методичного кабінету. Копії НМКД або НМКП повинен мати кожен викладач (в тому числі, при паралельному викладанні предметів/дисциплін).

1.5. голова циклової комісії, за яким закріплена навчальна дисципліна/предмет:

- проводить моніторинг підготовки НМК та його якості;
- упродовж року після апробації НМК в навчальному процесі може включати до плану видань коледжу навчальні посібники й методичні вказівки, підготовлені авторами НМК;
- оцінює якість викладання дисципліни/предмета й підготовки НМК шляхом вивчення матеріалів НМК та відвідування занять з даної навчальної дисципліни/предмета.

Результати внутрішнього контролю змісту та якості НМК відображаються у протоколах засідання циклової комісії.

1.6. При наступному викладанні дисципліни/предмета автори вносять зміни до НМК з метою поліпшення якості викладання, повного відображення сучасного стану науки та практики.

1.7. Підготовка НМК або його складових, оновлення змісту НМК включається до індивідуального плану викладача в розділі «Навчально-методична робота».

2. Вимоги до підготовки НМКД та НМКП

Кожен викладач, у відповідності до свого педагогічного навантаження, готує навчально – методичний комплекс дисципліни (НМКД) або предмета (НМКП). В червні кожного н.р. складові НМКД/НМКП після позитивної рецензії розглядаються та ухвалюються на засіданні циклової комісії. Зміст рецензії заноситься до протоколу у формі додатку. В окремих випадках (зміна викладача, нормативних документів тощо) документи готуються до 01.09. Після розгляду цикловою комісією програми затверджуються директором коледжу, а робочі програми та екзаменаційні білети – заступник директора з навчальної роботи. Матеріали комплексу систематизують в папку - сегрегатор в такій послідовності:

- Титульний лист з назвою НМКД/НМКП;
- Навчальна програма.
- Робоча навчальна програма.
- Конспект лекцій (опорний конспект, курс лекцій – на вибір викладача), (не пізніше до 01.09. курс лекцій розглядається та схвалюється на засіданні циклової комісії);
- Пакет візуального супроводження курсу
- Методичні рекомендації до занять (якщо такі є за програмою), розглядається та схвалюється на засіданні циклової комісії:
 - *практичних,*
 - *лабораторних,*

- *семінарських.*
- Тести і завдання для поточного контролю знань здобувачів освіти (з окремих тем чи розділів).
- Тести для самостійного контролю знань здобувачів освіти на ПК (вказати навчальний кабінет/Інтернет-ресурс, де вони знаходяться).
- Питання до іспиту (білети).
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів освіти з дисципліни/предмета (розглядається та схвалюється на засіданні циклової комісії).
- Методичні вказівки (рекомендації) до курсових робіт/проектів (з тематикою курсових робіт/проектів), (якщо такі є за програмою, розглядається та схвалюється на засіданні циклової комісії).
- Програма практики з (розглядається та схвалюється на засіданні циклової комісії).

КОМЕНТАРІ ДО ОКРЕМИХ СКЛАДОВИХ НМКД/НМКП

Лекція є основною формою проведення навчальних занять у коледжі, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу; вона є елементом курсу лекцій; тематика курсу лекцій визначається робочою навчальною програмою. Викладач зобов'язаний перед початком семестру/навчального року подати на циклову комісію складений ним конспект лекцій (або авторський підручник/навчальний посібник) для розгляду та схвалення. Саме схвалені конспекти лекцій (або авторський підручник/навчальний посібник) є складовою НМКД/НМКП. Курс лекцій до схвалення цикловою комісією повинен отримати позитивну рецензію (в такому ж порядку, як і програмні документи – див П.3 даного Положення).

Згідно з Положенням коледжу про **самостійну роботу студентів - здобувачів освіти (далі - с.р.с. або СРС)** вона є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Перелік тем с.р.с. визначається робочою навчальною програмою. Викладач повинен до вказаних вище термінів підготувати методичні рекомендації до с.р.с. та дати на розгляд та схвалення їх на засідання циклової комісії. В методичних рекомендаціях повинні бути викладені:

- *загальні методичні вказівки по с.р.с. з дисципліни, з вимогами до знань і вмінь здобувачів освіти як вступна частина, (пояснювальна записка);*
- *логічно викладені теми та плани с.р.с. з рекомендованою літературою до них;*
- *особливі методичні рекомендації з кожної теми с.р.с.;*
- *завдання для самоконтролю знань здобувачів освіти з кожної вивченої/опрацьованої теми;*
- *список рекомендованої літератури (джерел) згідно з вимогами даного Положення;*

- *інші матеріали, які викладач вважає за доцільне включити до методичних рекомендацій з дисципліни/предмета.*

Практичне заняття – це форма заняття, при якій викладач організовує детальний розгляд здобувачами освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички практичного застосування знань шляхом індивідуального виконання здобувачем освіти відповідно сформульованих завдань. Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі. Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок здобувачів освіти; постановку мети й загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю здобувачів освіти; розв’язування завдань з їх обговоренням; розв’язування контрольних завдань, їх перевірку та оцінювання. Тому викладач включає в НМКД/НМКП методичні рекомендації та завдання для практичних занять, до яких рекомендується включити:

- *загальні методичні рекомендації до практичних занять, з вимогами до знань і умінь здобувачів освіти як вступна частина (пояснювальна записка);*
- *питання для попереднього контролю знань студентів;*
- *логічно викладені теми та завдання до практичних занять з рекомендованою літературою до них;*
- *обладнання, наочність (якщо таке потрібне);*
- *методичне забезпечення заняття;*
- *критерії оцінювання знань студентів на практичних заняттях;*
- *список літератури (джерел);*
- *інші матеріали, які викладач вважає за доцільне включити до методичних рекомендацій з дисципліни/предмету.*

Лабораторне заняття – форма навчального заняття, при якому здобувачі освіти під керівництвом викладача особисто проводять натурні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни/предмета, набувають практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, ПК, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Лабораторні заняття проводяться у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов навчального процесу. Перелік тем лабораторних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

Лабораторне заняття включає проведення поточного контролю підготовленості студентів до виконання конкретної лабораторної роботи, виконання завдань теми заняття, оформлення індивідуального звіту з виконаної роботи та його захист перед викладачем.

Тому методичне забезпечення даного виду занять передбачає підготовку систематизованих навчально-методичних матеріалів, які мають:

- *пояснювальну записку до лабораторних робіт з дисципліни/предмета (викладені особливості таких робіт з даної дисципліни/предмета);*
- *інструкції до кожної лабораторної роботи (вказати № роботи, її тему, мету, обладнання/наочність, інструктаж з БЖД та охорони праці до даної лабораторної роботи, методичне забезпечення, хід виконання з завданнями, форму звіту з даної роботи, підпис викладача);*
- *запитання до проведення попереднього контролю підготовленості студентів до виконання конкретної лабораторної роботи;*
- *вказати форму звіту до лабораторних робіт з дисципліни/предмета (звичайні робочі зошити, у яких студент веде записи з роботи; спеціальні робочі зошити, завчасно підготовлені викладачем тощо);*
- *критерії оцінювання знань здобувачів освіти на лабораторних заняттях;*
- *список літератури (джерел);*
- *інші матеріали, які викладач вважає за доцільне включити до методичних матеріалів з лабораторних робіт до даної дисципліни/предмета.*

Семінарське заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організовує дискусію навколо попередньо вивчених тем, до котрих здобувачі освіти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань. Методи і форми роботи на занятті викладач готує самостійно. Тому кожне семінарське заняття повинно бути завчасно продуманим і підготовленим. В НМКД/НМКП потрібно до початку навчального року підготувати методичні рекомендації до семінарських занять, в які рекомендовано включити:

- *пояснювальну записку до семінарських занять з дисципліни/предмета (викладені особливості такої роботи з даної дисципліни/предмета);*
- *логічно, систематизовано викладені завдання до кожного семінарського заняття (№ заняття, його тема, мета, план, література/джерела, методичні вказівки щодо підготовки кожного такого заняття; якщо заняття має проводитися нетрадиційним методом, потрібно вказати як саме і що студенти повинні підготувати; може готуватися методична розробка заняття);*
- *критерії оцінювання знань студентів на семінарських заняттях;*
- *список літератури;*
- *інші матеріали, які викладач вважає за доцільне включити до методичних матеріалів для семінарських занять до даної дисципліни.*

Курсові проекти/роботи виконуються з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних здобувачами освіти за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Тематика курсових робіт/проектів повинна відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними потребами конкретного фаху; вона визначається та затверджується до початку навчального року. Викладачі, які ведуть курсові роботи/проекти готують та схвалюють на засіданні циклової комісії до початку навчального року методичні рекомендації до даного виду роботи, в які рекомендовано включити:

- *пояснювальну записку до курсових робіт/проектів з дисципліни (викладені особливості такої роботи з даної дисципліни);*
- *алгоритм написання/виконання студентами курсової роботи/проекту (підготовчий етап, вибір та затвердження теми, оформлення спеціального бланку-завдання на курсову роботу/проект, терміни подання та захист курсової роботи/проекту, робота над змістом та складові частини курсової роботи/проекту);*
- *вимоги до оформлення курсової роботи/проекту;*
- *перевірка та захист курсових робіт/проектів;*
- *критерії оцінювання курсових робіт/проектів;*
- *додатки з прикладами оформлення робіт;*
- *інші матеріали, які викладач вважає за доцільне включити до методичних матеріалів для виконання курсових робіт/проектів з даної дисципліни.*

3. Загальні вимоги до навчальної програми дисципліни/ предмету

3.1. Навчальна програма дисципліни/предмета є складовою стандарту навчального закладу. Вона визначає роль і значення відповідної навчальної дисципліни у підготовці та майбутній професійній діяльності фахівця; основні риси творчої діяльності, необхідні для успішної роботи фахівця, а також характер навчально-пізнавальних проблем і завдань, що сприяють формуванню цих рис; найважливіші світоглядні ідеї та категорії, що підлягають засвоєнню на конкретній змістовній основі; зміст навчання з дисципліни/предмета; очікувані результати навчання, тобто систему компетенцій, якими повинні оволодіти студенти, а також рівні їх сформованості.

У цілому, зазначені компоненти навчальної програми є конкретним відображенням цілей навчання, на досягнення яких повинні бути спрямовані зусилля педагогів і здобувачів освіти у процесі навчання.

Навчальні програми дисциплін розробляються згідно з вимогами відповідних освітньо-професійних програм (ОПП) підготовки фахівців та навчальних планів. Програми навчальних дисциплін мають забезпечувати формування певних компетенцій, зазначених в ОПП.

Навчальні програми з предметів загальноосвітньої підготовки готуються на основі рекомендованих програм МОН України.

При наявності Типової програми, рекомендованої МОН України, викладачі повинні брати її за основу для підготовки навчальних програм Коледжу.

При розробці навчальних програм треба врахувати основні перспективні напрями розвитку відповідної науки й галузі техніки; новітні досягнення науки, техніки і технологій; забезпечити наступність та необхідні міждисциплінарні/міжпредметні зв'язки, мотивацію навчання, виховання інтересу до спеціальності, розуміння суспільної значущості своєї праці.

Навчальні програми дисциплін/предметів розробляються викладачами відповідних дисциплін/предметів. Кожна програма повинна бути прорецензована фахівцем з високим рівнем кваліфікації з даної дисципліни/предмета (спеціалісти вищої категорії, науково-педагогічні працівники з ВТЕК КНТЕУ або інших освітніх закладів). Програми з дисциплін професійного циклу рекомендується прорецензувати додатково на підприємствах (організаціях) відповідно до фаху здобувачів освіти. Рецензент ставить свій підпис у програмі і несе особисту відповідальність за надану оцінку.

Для різних форм навчання (денна, заочна) розробляється єдина навчальна програма дисципліни, з виділенням в ній аудиторних занять та самостійної роботи, форм контролю тощо для кожної з них; якщо дисципліна викладається на декількох спеціальностях, то розробляється декілька навчальних програм (робочих навчальних програм) з дисциплін.

Не затверджена директором й не скріплена печаткою програма та заступником директора - робоча програма, , не дає права викладачеві на проведення занять.

3.2. Рекомендації щодо етапів розробки програми дисципліни

При розробці навчальної програми може бути корисною така послідовність етапів.

Перший етап розробки пов'язаний із визначенням призначення навчальної дисципліни у підготовці фахівця та мети її вивчення. Для цього аналізується освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ) і визначаються ті її вимоги, які можуть бути забезпечені при вивченні цієї дисципліни. Мета вивчення дисципліни має бути подана у вигляді системи компетенцій, типових завдань діяльності.

Завдання навчальної дисципліни обумовлюється об'єктом вивчення та значенням цього об'єкту для професійної діяльності фахівця. Завдання вивчення дисципліни мають бути подані у вигляді системи компетенцій із зазначенням певного рівня їх сформованості (відповідно до ОПП).

Другий етап формування навчальної програми пов'язаний із визначенням її складу і структури. Головними системоутворюючими елементами при визначенні структури дисципліни є об'єкт вивчення, його відношення до професійної діяльності фахівця, а також міждисциплінарні зв'язки.

Структурування навчальної дисципліни за розділами, темами здійснюється на основі виділення інформації, необхідної і достатньої для всебічної

характеристики об'єктів вивчення дисципліни з точки зору професійної діяльності. Структурування дисципліни пов'язано з виявленням внутрішніх зв'язків. На основі взаємозв'язків між темами здійснюється систематизація, виявлення відсутнього навчального матеріалу, забезпечення послідовності вивчення певних тем. Структура навчальної дисципліни віддзеркалюється у змісті навчального матеріалу програми і тематичному плані робочої навчальної програми.

Третій етап роботи пов'язаний із визначенням вимог до компетенцій. Вони мають бути сформульовані таким чином, щоб після закінчення вивчення теми можна було перевірити рівень засвоєння студентами відповідних знань та оволодіння необхідними вміннями.

Визначення вимог до компетенцій з кожної теми сприяє реалізації контролюючої функції навчальних програм і є підставою для наступного планування змісту практичних занять, лабораторних робіт, завдань для різних форм контролю знань студентів та самостійної роботи здобувачів освіти (СРС).

Четвертий етап пов'язаний із плануванням практичних/семінарських занять, лабораторних робіт. При визначенні певних видів цих занять потрібно враховувати зазначений в ОПП рівень сформованості необхідних компетенцій, а також особливості кожного виду навчальних занять.

П'ятий етап розробки навчальних програм пов'язаний із визначенням обсягу і змісту самостійної роботи здобувачів освіти, у тому числі із визначенням семестрових витрат часу на їх виконання з урахуванням складності та трудомісткості.

З метою забезпечення ефективності СРС необхідно передбачити її чітке планування, розмаїття видів, посилення професійної спрямованості завдань, формування навичок та умінь самостійної роботи.

Шостий етап пов'язаний із визначенням контрольних заходів, їх розподілом за темами. Необхідно визначити цілі та завдання цих заходів, розробити контрольні завдання для перевірки рівня засвоєння здобувачами освіти відповідних компетенцій, передбачених програмою дисципліни.

На заключному етапі розробки навчальної програми на основі дидактичних принципів і набутого досвіду мають надатися рекомендації з раціонального розподілу навчального часу за темами, певними видами аудиторних занять та СРС для різних форм навчання.

З метою забезпечення цілісності навчального матеріалу, забезпечення професійної спрямованості змісту навчання, попередження можливого дублювання, врахування міждисциплінарних зв'язків навчальні програми дисциплін/предметів рецензуються та розглядаються цикловою комісією тих спеціальностей, для яких розроблена відповідна навчальна програма.

Після ухвалення цикловою комісією навчальна програма затверджується директором коледжу.

Навчальні програми дисциплін відповідних навчальних планів входять до комплексу навчально-методичної документації зі спеціальності (НМКС).

Про «Список літератури (джерел)» - в пункті 4.1.3.

В програмі обов'язково вказуються критерії оцінювання знань студентів з даної конкретної дисципліни/предмета. Наприклад,

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Відмінно – студент вільно і творчо володіє матеріалом, визначеним програмою, має діалектичне мислення; аргументовано, науково аналізує філософські проблеми, об'єктивно оцінює досягнення філософської думки та її вплив на розвиток та формування світогляду епохи та майбутнього. Вміє використовувати різноманітні джерела знань, систематично поповнює знання, вміє застосовувати знання при вирішенні професійних питань. Уміє вдаватися до діалогу, доводити власну громадську та світоглядну позицію. Виконав 100% обсягу самостійної роботи. Брав участь у конференціях, семінарах, олімпіадах, писав конкурсну творчу роботу, реферат. За підсумками тестування або тесту правильно відповідає на 90-100% питань.

Добре – студент добре володіє матеріалом, але має незначні ускладнення при відповіді; потребує незначної допомоги викладача при виборі напрямку відповіді та допускає незначні помилки, неточну аргументацію. Оцінювання подій, ідей, досягнень філософської думки більш емоційне ніж наукове. Володіє декількома методами пізнання, але має незначні труднощі при діалоговій бесіді і доказах власної думки. Виконав 100% обсягу самостійної роботи. Брав участь у конференціях, семінарах, олімпіадах, писав конкурсну творчу роботу, реферат. За підсумками тестування правильно відповідає на 70-89% питань.

Задовільно – студент користується лише окремими знаннями дисципліни, порушує логіку відповіді, відповідь недостатньо самостійна, допускаються суттєві помилки в знаннях та поясненні питань дисципліни мова спрощена; оцінювання досягнень філософської думки лише емоційне; викладач постійно коректує відповідь студента. Студенту важко підтримувати бесіду, не вистачає доказів для обґрунтування власного погляду. Виконав не менше 70% обсягу самостійної роботи. За підсумками тестування правильно відповідає на 50-69% питань.

Незадовільно – студент не володіє необхідними знаннями, не володіє практичними навичками дисципліни. Виконав менше 50% обсягу самостійної роботи або зовсім не виконав самостійної роботи. За підсумками тестування правильно відповідає на 0-49% питань.

3.3. Вимоги до оформлення програми

Текст програми викладається державною літературною мовою, чітко і лаконічно, без вживання складних мовних зворотів, жаргонних та некоректних виразів. Викладення здійснюється на аркушах формату А4/А5. Розміри полів: зліва, справа, зверху, знизу – 20 мм.

У програмі необхідно використовувати тільки сучасні наукові терміни, поняття, позначення та визначення, які встановлені відповідними стандартами, а за їх відсутності – загальноприйняті в науковій, технічній та спеціалізованій літературі.

Нумерація розділів, підрозділів і пунктів виконується арабськими цифрами. Номер підрозділу складається з номера розділу і підрозділу, розділених крапкою. Приклад, 3.2 – другий підрозділ третього розділу.

Сторінки нумерують почергово від титульної до останньої без пропусків та повторень. Першою вважається титульна сторінка. Номер на ній не ставиться. Наступні сторінки нумеруються «3» і т.д.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ КНТЕУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор коледжу

_____ В.Є.Балицька

« ____ » _____ 2015 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

_____ (назва дисципліни)

для спеціальностей (- сті):

« _____ »
(шифри та спеціальностей)

Вінниця – 2015

Укладач: викладач-спеціаліст вищої категорії Мудрець О.О.

Рецензент: кандидат економічних наук, викладач ВТЕІ КНТЕУ
Мудренко В.В.

Розглянуто та ухвалено на засіданні циклової комісії фінансово-економічних
дисциплін

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2015 р.

Голова ц/к _____ І.А. Розумовська

І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У розділі визначається роль і значення дисципліни/предмета у підготовці фахівців, зазначається, до якого циклу дисциплін/предметів вона/він належить, надається перелік забезпечуючих та забезпечуваних нею/ним дисциплін/предметів. Чітко і конкретно формулюється мета вивчення дисципліни/предмета у вигляді системи компетенцій, типових завдань діяльності. Завдання вивчення дисципліни/предмета подається у вигляді системи компетенцій із зазначенням певного рівня їх сформованості (відповідно до ОПП), що дозволяє визначити необхідний рівень оволодіння навчальним матеріалом. Також надаються рекомендації щодо розподілу навчального часу за видами занять та різними формами навчання.

Наприклад,

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма з основ філософських знань складена на основі освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста з урахуванням специфіки навчально-виховного процесу у ВТЕК КНТЕУ, вікової категорії студентів та складається з тематичного плану, розрахованого на 54 години (1 кредит), основних вимог до знань та умінь студентів, критеріїв оцінювання, списку рекомендованої літератури.

Основними завданнями курсу є:

- формування наукового світогляду;
- формування філософської культури мислення та пізнання;
- набуття навичок науково-філософського аналізу;

- набуття навичок духовного самовдосконалення;
- свідоме застосування в професійній діяльності філософської методології та знань;
- виховання творчої особистості, яка має високий рівень культури, громадянську відповідальність, національну гідність, патріотизм;
- виховання активної життєвої позиції.

Програма розрахована на вивчення дисципліни протягом одного семестру. Метод вивчення – лекційно-семінарський. Програма дозволяє застосовувати новітні навчальні технології, зокрема, модульно-рейтингову, кредитно-модульну тощо.

Оцінювання знань студентів здійснюється за "4" – бальною шкалою.

Основні поняття дисципліни

Філософія. Джерела філософії. Функції філософії. Призначення філософії. Світогляд. Світобачення. Світорозуміння. Загальна історія розвитку філософії. Онтологія. Буття. Свідомість. Матерія. Рух. Простір. Час. Діалектика. Методологія. Прогрес. Регрес. Гносеологія. Творчість. Істина. Аксіологія. Праксеологія. Соціальна філософія. Планетарна свідомість.

Основні положення дисципліни

Гуманістичний смисл і призначення філософії. Загальна історія розвитку філософії: видатні філософи кожної доби, історичні особливості кожного з етапів розвитку філософського знання, провідні ідеї часу, досягнення та спрямованість філософської думки кожної доби. Основні положення форм та діалектики буття; принципи, категорії та закони діалектики. Основні положення проблеми свідомості у філософії. Основні методи наукового пізнання. Практика як спосіб ставлення і відношення людини до світу і до самої себе. Шляхи і способи пізнавального освоєння світу. Основи соціальної філософії: філософський аналіз суспільства, філософська концепція людини, цінності в житті людини і суспільства.

Основні вимоги до знань та умінь

(!!! Вимоги можуть бути складені взагалі до дисципліни/предмету, а не за розділами)

Розділ I. «Історія розвитку філософської думки».

Знати:

- основні поняття розділу;
- предмет, джерела виникнення, функції та призначення філософії;
- форми і види світогляду, розуміти розбіжності світобачення і світорозуміння; основні галузі філософського знання;
- ознайомлення з основними етапами історії розвитку філософської думки: основні парадигми філософствування, значення й сенс основних досягнень кожної філософської епохи;
- видатних мислителів кожної філософської епохи.

Вміти:

- розрізняти специфіку світобачення і світорозуміння кожної культурно-історичної епохи, бачити та логічно пояснювати внутрішні зв'язки між основними напрямками філософії;
- з'ясувати основні фактори виникнення, розвитку та змін філософських знань відповідно історичної доби;
- давати наукову характеристику філософським вченням видатних мислителів минулого і сучасності;
- порівнювати, пояснювати, аналізувати, критично оцінювати духовні і релігійні явища, орієнтуватися у багатому світі духовної культури;
- користуватися науковою термінологією;
- самостійно працювати з додатковою літературою, складати конспект, тези, готувати реферати, доповіді, брати участь у дискусіях, семінарах;
- аргументовано відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему, толерантно ставитися до протилежних думок;
- на основі провідних ідей мислителів створювати власні програми фізичного і духовного вдосконалення;
- застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань та в особистому житті.

II. Тематичний план дисципліни/предмета

Навчальний матеріал подається розподіленим в таблиці на теми/розділи, до кожного з них зазначається кількість годин, виділених на той чи інший розділ/тему: **ВСЬОГО; в тому числі – АУДИТОРНИХ (ЛЕКЦІЙ, СЕМІНАРСЬКИХ/ЛАБОРАТОРНИХ/ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ) та САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ (СРС).**

Наприклад,

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва розділів, тем програми	Кількість годин					
	Всього	Аудиторних				СРС
		Лекційних	Семінарських	практичних	лабораторних	
Розділ І. (Назва)						
Тема 1. Назва	2	2				
Тема 2.	4	2				2
Тема 3.	2			2		2
Тема 4.	2				2	2
Тема 5.	4	2				2
Тема 6.	4		2		2	2
Тема 7. .	2	2				
Тема 8.	4	2			2	2
Тема 9.	4		2	2		2
Разом	28	10	4			14
Всього						

ІІІ. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ викладається логічно упорядкованим і дидактично обґрунтованим переліком основних питань з розподілом на розділи (нумеруються арабськими цифрами) і теми (номер теми складається з номера розділу і порядкового номера теми, відокремлених крапкою).

Наприклад,

Зміст програми з дисципліни "Основи філософських знань" <u>Розділ I. Історія розвитку філософської думки.</u> Тема 1 Предмет і система філософії. Особливості становища людини у світі; її розумність, біологічна неспеціалізованість, відсутність програми життя, універсальність людини; усвідомлення власної смертності. Світогляд як духовно-практичний феномен. Структура світогляду. Світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння. Світобачення та його принципи: монізм, плюралізм, скептицизм, догматизм, раціоналізм, сенсуалізм. Світоглядні системи: космоцентризм, геоцентризм, антропоцентризм. Історичні типи світогляду: міфологія, релігія, філософія. Основні риси міфологічного світогляду. Сфери духовної діяльності, які виділилися із міфу. Основні риси релігійного світогляду, світові релігії та їх духовні джерела. Філософія, її предмет і функції. Походження терміну «філософія». Риси філософського мислення.
--

4. Вимоги до підготовки робочої навчальної програми

Для кожної навчальної дисципліни, яка входить до освітньо-професійної програми підготовки, на підставі навчальної програми дисципліни та навчального плану спеціальності коледжу складається робоча навчальна програма дисципліни, яка є нормативним документом ВТЕК КНТЕУ. Робоча програма з предмета складається за такою ж логікою.

Робоча навчальна програма дисципліни/предмета містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю.

В робочій програмі (на звороті титульної сторінки) вказується укладач, рецензент програми.

Вказується дата, протокол засідання циклової комісії, на якому розглядалася та ухвалювалася робоча програма з підписом голови циклової комісії.

ЗРАЗОК

Укладач: викладач-методист, спеціаліст вищої категорії Л.І. Мудренко

Рецензент: викладач-спеціаліст вищої категорії О.Р. Розумовська

Розглянуто і ухвалено на засіданні ц/к соціальної та гуманітарної підготовки

Протокол № 1 від 28.08.2015 р.

Голова ц/к _____ Н.М. Добринська

Робоча навчальна програма затверджується заступником директора з навчальної роботи. Титульна сторінка оформляється з вказуванням назви дисципліни, шифру та назви спеціальності, для якої підготовлено даний документ.

Міністерство освіти і науки України
Вінницький торговельно-економічний коледж
КНТЕУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заст. директора з навчальної роботи

_____ О.О. Волинець

28 серпня 2015 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни «СОЦІОЛОГІЯ»

для студентів спец. 5.03050901

«Бухгалтерський облік»

Вінниця - 2015

Робоча навчальна програма є одним з базових документів для організації навчального процесу, тому її оригінал є частиною НМКД/НМКП, який входить до номенклатури методичного кабінету.

4.1. СКЛАДОВІ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

4.1.1. Робочий тематичний план - це табличний виклад логіки викладання дисципліни/предмета, в якому проставлена нумерація аудиторних занять (те, що буде записано у навчальному журналі), нумерація СРС., лекцій; семінарських, практичних, лабораторних занять; контрольних робіт. Запис ведеться по 2 год. кожного заняття та СРС. (за винятком непарної кількості годин, де може зустрічатися один раз 1 год.).

В цій таблиці проти кожного заняття потрібно вказувати види аудиторних робіт та форми контролю.

Після таблиці подається розшифровка застосовуваної аббревіатури скорочень). **НАПРИКЛАД,**

№ пор. заняття	№ пор. теми	Тема, тип та номер заняття	Лекції	Сем. заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	СРС.	Види аудиторних робіт	Форми контролю
1.	1.	Лекція № 1 «Соціологія, як наука про суспільство»	2					П, ОК, Док	З/в, Т
	2.	СРС. № 1 «Історія розвитку соціології»	-	-	-	-	2	-	-
2.		Семінарське заняття № 2 «Суспільство та його стратифікація»	-	2	-	-	-	Док	З/в
8.		Практична робота №3 «Дослідження соціальної структури суспільства»			2			П	Д

Використані скорочення:

ОК - робота з опорними

конспектами

Т - робота з тестами

П - робота з презентаціями

З/в - вирішення завдань і вправ

Д – проведення польових досліджень

Док - робота з документами

Години робочого тематичного плану мають повністю відповідати тематиці і змісту навчальної програми дисципліни/предмета.

4.1.2. Зміст робочої програми

В цій частині документу логічно викладається послідовність аудиторних занять та СРС (з планом їх проведення, вказуванням рекомендованої літератури (джерел), її номерів у відповідності до списку у кінці програми та конкретних сторінок з теми).

Зміст робочої програми повинен відображати зміст програми (хоча навчальна програма є детальнішою за змістом).

НАПРИКЛАД,

Заняття №5

Лекція №5 (2 год.)

Тема 3.2. Філософія Відродження

План

1. Гуманістичний характер філософії Відродження.
2. Науково-природничі погляди.
3. Соціально-політичні ідеї; етика Ренесансу.
4. Проблема людської особистості

Література :

№1 -р. IV, С. 102-113; №5-С58-63;
№2-1.3.3., С. 52-61; №8-С. 125-138;
№3-С. 101-107;

Заняття №6

Семінарське заняття №1(2 год)

**Розвиток філософської думки Стародавнього світу,
Середньовіччя та Відродження**

План

1. Провідні ідеї та напрями філософської думки Стародавніх Індії та Китаю.
2. Філософські вчення Стародавньої Греції.
3. Вихідні ідеї Середньовічної філософії.
4. Провідні напрями ренесансного філософствування.

Література:

№1 -С. 29-113; №5-С 31-63;
№2-С. 26-61. №8-С. 30-180;
№3-С. 33-107;

СРС №1 (2 год.)

Тема 4.1 Філософія нового часу

План

1. Якісно нова спрямованість філософії в епоху ранніх буржуазних революцій в Європі.
2. Пошуки продуктивного методу пізнання: сенсуалізм, раціоналізм.
3. Проблеми онтології.

Література :

№1 -С. 114-127; №5-С, 64-70;
№2 - С 62-69; №8 - С 139-152;
№3-С. 110-128

4.1.3. Список літератури (джерел)

Список літератури (джерел) складається з двох частин: основна література і додаткова. Для окремих дисциплін/предметів обов'язково вказуються нормативно-правові документи (правознавство, бухгалтерський облік, податкова система тощо). До списку основної літератури (джерел) включаються підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій, методичні вказівки до лабораторних робіт та практичних занять, плани семінарських занять тощо. Кількість примірників основної навчально-методичної літератури має відповідати акредитаційним вимогам.

Список додаткової літератури (джерел) призначений для більш поглибленого вивчення окремих розділів, тем або дисципліни в цілому. Сучасними джерелами є Інтернет-ресурси. В список включаються підручники, навчальні посібники, словники тощо; в першу чергу ті, які є основними джерелами та можуть бути доступними студенту.

В списку літератури, серед інших, обов'язково повинні бути підручники/навчальні посібники не пізніше, ніж 5-ти річної давності випуску; підручники/навчальні посібники з грифом МОН України/рекомендовані МОН України. Списки узгоджуються з бібліотекою Коледжу.

Список складається згідно ДСТУ ГОСТ 7.1:2006.

НАПРИКЛАД,

1. Петрушенко А.Т. Основи філософських знань. - Львів: Світ, 2012. - 364 с
2. Філософія. Підручник / за ред. І.Ф. Надольного. - К.: Просвіта. 2010. - 528 с.

